

Nederlanders in Franse Dienst

Tijdens de Franse overheersing

tot 1813

Frank van de Velde ©2014

herzien december 2022

www.famvandevelde.nl

www.nationalemilitie.nl

Nederlanders in Franse Dienst

Van veel Nederlandse mannen is bekend dat zij in de jaren van de Franse overheersing ingelijfd zijn geweest als dienstplichtig soldaat in het Franse leger. Tot ca 2014 was het niet mogelijk om de stamboeken van de Nederlandse regimenten online in te zien, maar daar is toen verandering in gekomen.

Een deel van de stamboeken van de volgende regimenten staan online: het 123e, 124e, 125e en 126e linie-infanterie, het 33e regiment lichte infanterie, het 3e regiment garderegrenadiers, het 2e regiment lichte garde lansiers (rode lansiers), het 11e regiment huzaren en het 14e regiment kurassiers.

Om Nederlandse soldaten te vinden kan gezocht worden in de "[Database Nederlandse militairen in het leger van Napoleon](#)" (hierin staan 53.000 mannen) op de website van het NIMH (Nederlands Instituut voor Militaire Historie). Noteer de informatie zoals regiment en stamboeknummer, want die zijn later nodig. Niet alle registers zijn echter al online, dus het kan zijn, dat er wel iemand in de lijst staat, maar nog niet via een scan gevonden kan worden.

Er wordt gewerkt om de inhoud van deze registers via [Geneanet middels een index](#) beschikbaar te stellen. In december 2022 zijn ruim 1,1 miljoen namen beschikbaar.

Hieronder volgt een korte instructie hoe bij deze stamboeken te komen, waarbij (als voorbeeld) gezocht is naar het 123e regiment van de linie-infanterie:

De scans van de boeken zijn te vinden op de website van de [Mémoire des Hommes](#).

MINISTÈRE DES ARMÉES
Liberté
Égalité
Fraternité

Mémoire des HOMMES
PORTAIL CULTUREL DU MINISTÈRE DES ARMÉES

VOIR TOUTES LES ACTUALITÉS

Service historique de la Défense

Exposition temporaire "Aux origines de l'Académie de Marine"
Du vendredi 25 novembre 2022 au samedi 25 mars 2023, Service

De bovenkant van de homepage. De afbeeldingen zijn roterend, dus kunnen er anders uit zien.

Blader iets naar beneden en klik op de knop:

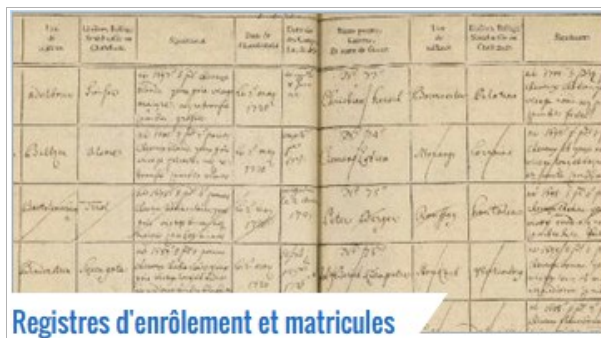
Recrutement et parcours individuels

nez bien bouche <i>regulièrement</i> sans cheveux <i>et</i> sourcils <i>chauds</i> marques particulères <i>pas</i>	son dernier domicile était à <i>Mignod</i> département d <i>le jura</i> profession <i>Cultivateur</i>
N.° <i>8954</i> <i>Mouget</i> (prénoms) fils de <i>Jean Charles</i> et de <i>Thérèse Marie</i> né le <i>28me 1791</i> à <i>Boya</i> canton de <i>Noteroy</i> département du <i>Jura</i>	Arrivé au Corps le <i>1er mai 1811</i> enrôlé volontaire incorporé, venant d conscriit de l'an <i>1811</i> remplaçant un conscrit de l'an du département d compris sur la liste de désignation du cas de <i>Noteroy</i> sous le N.° d'origine était à <i>Boya</i>

Recrutement et parcours individuels

Nederlanders in Franse Dienst

Klik op de dan verschijnende pagina de knop:
Registres d'enrôlement et matricules

De pagina met uitleg over de inschrijvingsregisters ("Registres d'Enrôlement") verschijnt. Op deze pagina staat uitgelegd dat de deelseries **GR 20 YC** en **GR 21 YC** hier te vinden zijn. In het Frans staat er (vrije vertaling via Google Translate):

Naast de sectie Conflicten en operaties, waarin de biografische elementen kunnen worden gevonden over de soldaten die stierven tijdens de verschillende hedendaagse conflicten, zijn hier de controleregisters van de troepen van de keizerlijke garde en de linie-infanterie voor de periode toegankelijk van 1802 tot 1815 (subserie GR 20 YC en GR 21 YC).

Deze registers maken deel uit van de YC-serie, bestaande uit ongeveer 25.000 delen en gewijd aan de controle van onderofficieren en troepen (subserie GR 1 YC tot GR 49 YC) tussen 1716, de datum van de algemene instelling van controles troep, en de jaren 1870 in de meeste gevallen of tot 1909 voor sommige eenheden.

Daarnaast biedt de rubriek "Rekrutering en individuele loopbaan" ook toegang tot de inschrijvingsregisters van rekruten en dienstplichtigen uit de voormalige Franse koloniën voor een periode van 1866 tot 1918. Deze registers worden bewaard in het Archiefcentrum voor Militair Personeel (CAPM).

De registers zullen geleidelijk worden gedigitaliseerd en in chronologische secties online worden gezet, met als tweeledig doel deze fondsen, waar veel vraag naar is bij het publiek, toegankelijker te maken en het behoud van de originelen te behouden.

Onder deze uitleg staan een paar knoppen.
Klik de knop "**Registres de contrôles de troupes et registres matricules**".

De pagina wordt geopend en daarop staat een uitleg wat hier te vinden is. De (via Google Translate) vertaling van deze uitleg is :

De Service historique de la Défense (Vincennes) houdt onder de nummers GR 1 tot 49 Yc ongeveer 25.000 registers bij van controles op troepen over een periode vanaf het einde van de 17e eeuw, toen deze controles werden ingesteld, tot na de oorlog van 1870, zelfs tot 1909 voor bepaalde eenheden.

Nederlanders in Franse Dienst

Deze registers zijn een uiterst waardevolle bron voor genealogie, militaire geschiedenis en sociale geschiedenis en bevatten per eenheid alle soldaten en lage officieren die in een bepaalde periode hebben gediend.

In 2019 heeft het Ministerie van de Strijdkrachten 2.460 troepencontroleregisters van het Ancien Régime gedigitaliseerd, wat overeenkomt met 361.880 digitale weergaven. Uiteindelijk zullen 2.579 Ancien Régime-troepencontroleregisters online beschikbaar zijn op deze site.

Deze Ancien Régime-registers worden toegevoegd aan de 1.191 registers uit de periode 1802-1815: de registernummers van de consulaire, keizerlijke en koninklijke wachten en de linie-infanterie.

Daar zijn nu de registers 16 en 17 Yc bijgekomen, bestaande uit 1.676 registers over de periode 1747-1839: de registernummers van de Revolutie en het Consulaat.

Zoek een persoon in deze registers

Om een persoon in deze registers te vinden, is het noodzakelijk om zijn eenheid (regiment, bataljon, compagnie) en zijn datum van opname of de periode waarin hij diende te kennen.

Sommige registers, waarvan de toestand restauratie vereiste, zijn nog niet gedigitaliseerd en zullen geleidelijk aan *Mémoire des Hommes* worden toegevoegd

Zoals de website zelf al zegt: om een persoon te vinden, dient bovengenoemde informatie bekend te zijn. Zie de opmerking op pagina 2 over zoeken op de website van het NIMH.

Klik om te zoeken op de knop:

“Faire une recherche dans les instruments de recherche”

Er verschijnt een pagina met alle beschikbare registers. Het scherm is in twee delen verdeeld. Aan de linkerkant staan de zoekresultaten met de links naar de achterliggende scans, voor zover die al aanwezig zijn.

RECRUTEMENT ET PARCOURS INDIVIDUELS

Rechercher dans les instruments de recherche

Résultats 1 à 10 sur 5434 : 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 > >>

5434 résultats - Nombre de résultats par page : 10

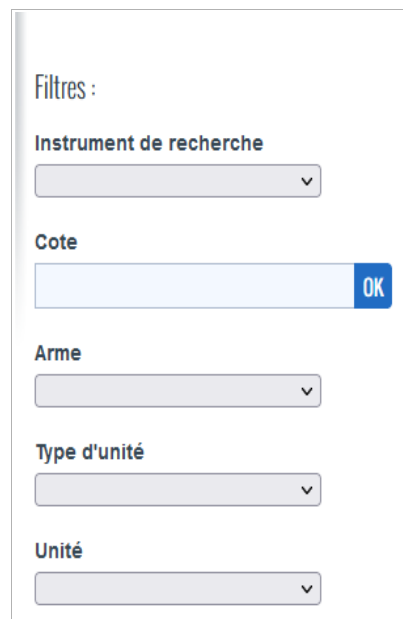
Titre de l'IR	Cote	Période	Arme	Type d'unité	Unité	Images	Consulter l'IR
GR 17 YC 1 à 331. Registres matricules de la Révolution et du Consulat (1793-1803)							
GR 20 YC 1 à 217. Registres matricules des							

Een rechtstreekse link naar deze pagina is: [Resultatenpagina met filter](#).

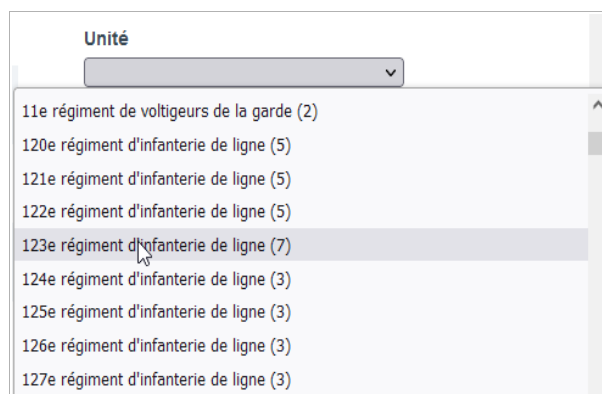
Nederlanders in Franse Dienst

Zoals te zien is, zijn er 5.434 resultaten. Om dit overzichtelijk te krijgen, is er in het rechter deel van het scherm een mogelijkheid om filters toe te passen.

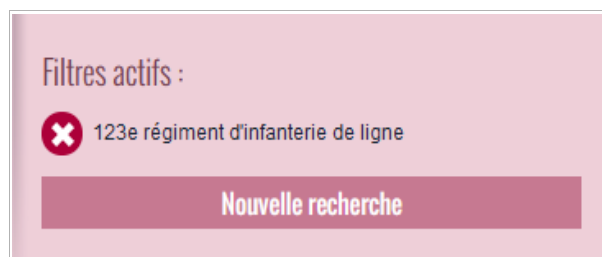
Niet alle velden hoeven ingevuld te worden. Dit mag uiteraard wel.

Eerder in deze handleiding is aangegeven te zoeken naar het "123e régiment d'infanterie de ligne". Klik hiervoor op het pijltje naar beneden in het zoekveld "Unité". Selecteer uit de lijst het gewenste register, hier dus het 123e regiment.

Boven het woord "Filtres" verschijnt een oudroze blok met daarin welke filters er actief zijn. Om deze te wissen: klik op "Nouvelle recherche".

Het resultaat van deze filtering is dat er 7 resultaten overblijven.

7 résultats - Nombre de résultats par page : 10 ▼

Titre de IIR	Cote	Période	Arme	Type d'unité	Unité	Images	Consulter IIR
GR 21 YC 1 à 963. Registres matricules des sous-officiers et hommes de troupe de l'infanterie de ligne (1802-1815).	SHD/GR 21 YC 865		infanterie de ligne		123e régiment d'infanterie de ligne		
GR 21 YC 1 à 963. Registres matricules	SHD/GR 21		infanterie		123e régiment		

Nederlanders in Franse Dienst

Klik op het symbool van het oog om de afbeeldingen te bekijken. Er opent zich een nieuw tabblad of nieuw venster (afhankelijk van de instellingen in de webbrowser) met daarin de eerste scan van het betreffende register. Meestal betreft dit een schutblad.

Aan de linkerkant van het scherm is ruimte gereserveerd waar eventuele annotaties kunnen verschijnen. Dit deel kan ingeklapt worden door op de pijl naar links te klikken.

Openen kan uiteraard weer door het pijltje naar rechts te klikken, wat dan verschijnt.

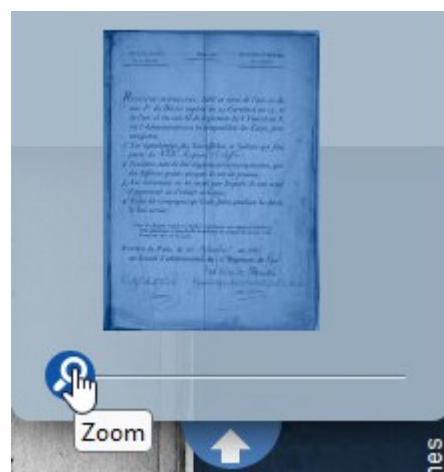

Rechts bovenin staat een navigatieblokje. Ook dit kan ingeklapt worden, hier door het pijltje naar boven te klikken.

Ook hier kan het blokje weer geopend worden middels een pijltje.

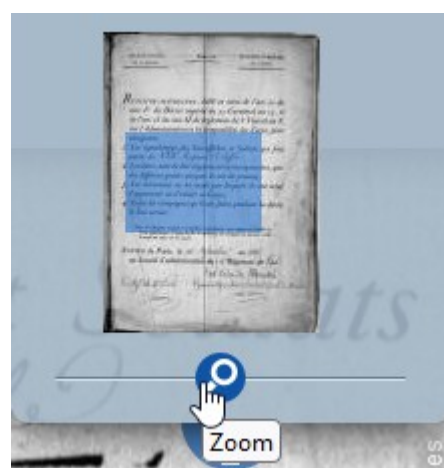

Onderin het navigatieblokje staat een loepje: hiermee kan ingezoomd worden op de pagina om teksten beter leesbaar te krijgen.

Dat ziet er dan zo uit. Het blauwe blok kan met de muis verplaatst worden. Zodra het los gelaten wordt, zal de pagina naar het gewenste zoomniveau springen.

In- en uitzoomen kan ook met het muiswiel of (op een laptop) met twee vingers op het touchpad van elkaar te bewegen (inzoomen) of naar elkaar toe te bewegen (uitzoomen).

Met de navigatie rechtsonder kan verder gebladerd worden in het boek. Hier is pagina 5 van 559 pagina's geopend.

Nederlanders in Franse Dienst

De inschrijvingen beginnen in dit register op pagina 5:

NUMÉROS D'ENREGISTREMENT ET SIGNALEMENTS des SOUS-OFFICIERS ET SOLDATS.	D A T E S de l'arrivée au Corps des Recrues, LEUR QUALITÉ, LEUR DERNIER DOMICILE, ET LEUR PROFESSION.
<p>N.º 1 <i>Gerhard</i> (prénoms) <i>Frederic</i> fils de <i>Jacob</i> et de <i>Maria Van den Berg</i> né le <i>16 Avril 1760</i> à <i>Nymègue</i> canton de <i>romp</i> département d <i>es Bouches du Rhin</i> taille d'un mètre <i>56</i> centimètres, visage <i>Coloxi</i> front <i>ron</i>d yeux <i>bleux</i> nez <i>Et</i> bouche <i>droitier</i> menton <i>ron</i>d cheveux <i>Et</i> sourcils <i>bruns</i> marques particulières</p>	<p>Arrivé au Corps le <i>4 Octobre 1810</i> enrôlé volontaire incorporé, venant d <i>2me Rég. de l'Inf. holland.</i> conscriit de l'an remplaçant un conscriit de l'an du département d compris sur la liste de désignation du canton de sous le N.º son dernier domicile était à <i>Nymègue</i> département d <i>es Bouches du Rhin</i> profession <i>Tailleur</i></p>

Nummer 1 is: Frederic Gerhard, geboren op 16 april 1760 in Nijmegen.

Achterin het register is een index op (niet strikt) alfabetische volgorde opgenomen. Niet strikt wil zeggen dat de familienamen met een "A" bij elkaar staan, maar daarbinnen op volgorde van paginanummer.